

Masopust

- slavnostní období mezi dvěma postními dobami (Vánoce a Velikonocemi), během něj probíhaly taneční zábavy zabíjačky a svatby
- poslední tři dny masopustu se konaly obcí průvody masek s muzikou
- počátek má pevné datum (po svátku Tří králů), konec (Popeleční středa) je pohyblivý – dle Velikonoc (od poloviny února do počátku března)
- původ zřejmě v předkřesťanských oslavách konce zimy

Průvody masek

- převlékat se mohli jen muži
- každá maska měla svůj význam a symboliku (poslání), v převleku za zvířata se věřilo, že převezmou jejich sílu a schopnosti
- k nejstarším maskám patří medvěd (ve své moci má plodnost i úrodu, ženy si s ním mohly zatančit a vyskakovaly vysoko, aby obilí rostlo), kobyla (ztvárněná dvěma a více osobami), smrt (symbol konce zimy), slaměný (nosil kuželovitý klobouk ze slámy, nosil pytel a vybíral výslužku), žid, ženich s nevěstou, bába s nůsí, kominík, cikánka, ras, šašek, hejtman, Turek, policajt či masopust (pán ochmelků, v ruce má džbán nebo láhev s kořalkou, šaty ze spousty barevných kousků; na závěr je utopen v kašně, řece či potoce) a v čele Laufer (v bílé vojenské uniformě pošíité strakatými látkami a v papírové čepici, vedl průvod, žádal starostu o svolení k průvodu, zjišťoval, ve které chalupě otevřou)

Postní doba

- 40denní doba začínající Popeleční středou a končící Květnou nedělí
- období příprav věřících na jejich duchovní růst v rámci příprav na Velikonoce, člověk má obnovovat vztahy, navazovat znovu dialog s druhými, odpočinout si a probouzet větší citlivost k ostatním lidem (činit milosrdenství – dávat almužny a konat dobré skutky)
- vrcholí Pašijovým týdnem

Popeleční středa

- je připomínkou pomíjivosti pozemského života
- znamenání popelem (tzv. popelec) je doprovázeno slovy: „Pamatuj, že prach jsi a v prach se obrátíš.“

Květná (Pašijová) neděle

- poslední postní neděle je připomínkou na triumfální vjezd Ježíše do Jeruzaléma, kdy ho lidé vítali palmovými větvemi
- současně se v kostelích čte zpráva o umučení Ježíše (umučení = passio)
- název pochází od květů, jimiž jsou kostely zdobeny, květy jsou odkaz na palmové listy, u nás nahrazovány kočičkami

Pašijový týden (týden před Velikonocemi, od lat. passio = umučení; poslední týden Kristova pozemského života a jeho zmrtvýchvstání)

Název dne	Vysvětlení	Běžná činnost	Pověry
Modré pondělí	v kostelech se vyvěšovaly modré látky	Den klidu	
Šedivé (Žluté) úterý		Začátek velkého úklidu stavení i jeho okolí	
Škaredá (Sazometná, Černá, Smutná) středa	Jidáš provedl škaredý skutek – zradil Ježíše a udal ho za 30 stříbrných	Pokračuje se v úklidu, drhnou se podlahy, leští nádobí, vymetají se saze z komínů a kamen	Nikdo se nesmí škaredit, jinak se bude mračit každou středu po celý rok
Zelený čtvrtek	zelená = barva naděje; poslední večere Páně, modlitba v Getsemanské zahradě, Ježíšovo zatčení	Jedl se chléb a zelená jídla (zelenina, bylinky: hrách, zelí, špenát, kopřivy, řeřicha; stehýnka žab – žáby se dnes probouzejí), nosí se zelené roucho Pečou se jidášky (sladké pečivo ve tvaru zauzlovaného provazu, na kterém se Jidáš oběsil) Naposledy se rozezní kostelní zvony (pak „odletí do Říma“)* Jejich zvuk nahrazují od čtvrtka podvečer řehtačky, chlapani procházejí vsí a „zvoní“ ráno, poledne i večerní klekánice, zpívají (odříkávají) a honí Jidáše	Aby se člověka drželo zdraví, musí jidášky snídat, ze stejného důvodu je třeba dát kousek dobytku a rovněž je třeba vhodit kousek do studny, aby v ní byla vždy čistá voda Ještě před východem slunce je třeba zamést stavení a smetí vynést na rozcestí, aby se v domě nedržely blechy Cinkáním lžice o hmoždír se vyženou z domu myši, pavouci a jiná havěť Kdyby „neodletěly“ (tj. zazvonily), přineslo by to obci neštěstí

Velký pátek	den smutku, umučení Ježíše	Zvony i varhany mlčí, kostel je zahalen do černé, barvy smutku, lidé chodí do kostela obdivovat „boží hrob“ Drží se přísný půst, jí se pouze čočka (maso v žádném případě) Zejména ženy a dívky běhají k říčce či potoku umýt se velkopátkovou vodou smýt hříchy, ochránit se před nemocemi a obnovit svěžest a krásu	Jako ochrana před nemocemi je třeba před svítáním pokropit dům i stáje svěcenou vodou Nesmí se nic zasévat, kopat do země ani orat Nesmí se prát prádlo (voda na máchání se tento den považuje za Ježíšovu krev) Nesmí se nic si půjčovat, tyto věci by mohly být začarovány Otvírají se hory a skály s poklady (Ježíšův hrob byl vyhlouben do skály)
Bílá sobota	den ticha, Ježíš leží v hrobě	Hospodyně pečou beránky a mazance, děvčata zdobí vajíčka, kluci pletou pomlázky Za svítání chodí kluci naposledy s řehtačkami, pak se vrací zvony z Říma Před kostelem se světí nový oheň, probíhá žehnání paškálu (velké velikonoční svíce) Hospodyňky uhasí oheň a s ohořelým polínkem si dojdou pro nový, posvěcený Konec dlouhého půstu	Z ohořelého dřeva, posvěceného v kostele, je třeba udělat kříž a zapíchnout ho do pole, aby hojně urodilo, popelem se sype louka Na zahradě je třeba zatrást ovocnými stromy, aby se probudily ze zimního spánku, a postříkat je vodou, aby jim dodala sílu
Velká noc	noc ze soboty na neděli, dochází k zmrtvýchvstání Ježíše) z jejího pojmenování vzniká slovo Velikonoce		
Boží hod velikonoční	neděle, den vzkříšení	Hospodář rozděljuje jedno vajíčko mezi členy rodiny, aby všichni našli vždy cestu domů	Nesmí se příst, šít, zametat, stlát, čistit boty a vynášet smetí ze stavení ani hnůj z chlévů

		<p>Kousek mazance nese do chléva a na pole, aby se zajistila úroda a blahobyt</p> <p>Pojídají se tradiční velikonoční jídla – mazanec, beránek, vejce, chléb a víno, mnohdy ráno posvěcené při mši – po dlouhodobém půstu není možné začít tučnou stravou</p>	
Velikonoční pondělí (Červené)	Je to barva Ježíšovy krve, radosti a nového života	<p>Den koledování a pomlázky</p> <p>pomlázka vyhání nemoci, chmury a špatnou náladu, dívkám přinese zdraví, mládí i sílu, zajistí, aby po celý rok „neuschly“, proto musí být upletená z vrbového proutí</p> <p>Chlapci za pomlázku dostávají kromě vajíček i barevné stuhy – zelená = líbíš se mi, modrá dává hochovi naději, žlutá = nezájem</p>	

* Letí si pro papežovo požehnání a poděkování za celoroční službu. Jako první letí nejstarší, protože už znají cestu. Za nimi se drží ty malé a dávají dobrý pozor, aby se neztratily. Celý konvoj uzavírají dva největší a nejvýznamnější zvony: Zikmund z chrámu svatého Víta a Marie z Týnského chrámu. Občas letí i zcela kuriózní předměty. Staré pověsti vyprávějí o tom, že do Říma musí letět zvonovina, ať se zrovna nachází v jakékoli formě, povinnost zúčastnit se výpravy totiž nezbavuje zvon ani okolnost, že byl roztaven či přetaven. Proto například v bitvě na Piavě v roce 1918 údajně dělostřelci o Velikonocích zaznamenali dočasné, podivuhodné a zcela nevysvětlitelné zmizení svých kanónů.